

1.

dr hab. Agnieszka Wasiak
Wydział Grafiki i Malarstwa
Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego
w Łodzi

Łódź, dnia 23.10.2017r.

**Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Iwony Stachury pod tytułem
Po słonecznej stronie. Fragmenty rzeczywistości działkowej
sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie Sztuki Plastyczne,
w dyscyplinie Sztuki Piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Pedagogicznego
i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.**

Część I – dane personalne i życiorys artystyczny

Pani mgr Iwona Stachura urodziła się w 1968 roku w Kielcach. W 1991 roku rozpoczęła studia na Wydziale Malarstwa Grafiki i Rzeźby w PWSSP w Poznaniu. W roku 1996 obroniła pracę dyplomową w zakresie malarstwa z oceną bardzo dobrą w Pracowni Malarstwa prowadzonej przez Profesora Jerzego Kałuckiego. Od roku 1997 do 2005 prowadziła zajęcia plastyczne w Domu Kultury w Warszawie, a także w prywatnej Szkole Aktywności Twórczej. Od 2005 roku pracuje jako nauczyciel rysunku i malarstwa w Zespole Państwowych Szkół Plastycznych im. Józefa Szermentowskiego w Kielcach.

Pani Iwona Stachura posiada w swoim dorobku artystycznym liczące się wystawy indywidualne zrealizowane w kraju i za granicą m.in.:

w Galerii Delfiny, Warszawa 2002;
w Starej Prochowni, Warszawa 2005;
w Galerii „C”, Ciechanów 2006;
w Galerii Forma Aktua w Groningen, Holandia 2014;
w Centrum „Synagoga”, Zamość 2015.

Doktorantka brała również udział w licznych wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, z których pragnę wymienić najważniejsze:

w Galerii Krebsen, Kopenhaga 2010;
w Galerii BWA, Kielce 2010, 2014;
XV Europejski Plener Malarsko – Rzeźbiarsko – Fotograficzny w Oławie 2010,
VI Międzynarodowe Biennale Pasteli w BWA SOKOL, Nowy Sącz 2013;
w Galerii Sztuki ZPAP, Tarnów 2014.

Pani Iwona Stachura równoległe z pracą pedagogiczną i własnym rozwojem artystycznym jest kuratorem wielu wystaw, co świadczy o tym, że pełni rolę zaangażowanego animatora kultury w swoim rodzinnym mieście. Jako twórca doskonale rozumie, że jedną z potrzeb człowieka jest dążenie do ciągłego rozwijania się i samorealizacji, a także rozumie konieczność upowszechniania kultury. Doktorantka ponadto współpracuje z firmą Art Office w Warszawie, z Galerią Krebsen w Kopenhadze, z fundacją Autoped w Rotterdamie, jest również członkiem Zarządu ZPAP Okręgu

Kieleckiego i wiceprezesem Stowarzyszenia Składnica Sztuki w Warszawie.

Część II – ocena pracy doktorskiej (część artystyczna)

Przedmiotem oceny jest praca doktorska zatytułowana „Po słonecznej stronie. Fragmenty rzeczywistości działkowej”, którą stanowi instalacja malarska wraz z rozprawą będącą rozważaniami teoretycznymi, związanymi z podjętym tematem i jej opisem. Inspiracją do powstania pracy była działkowa altanka. Zrealizowana instalacja zawiera: konstrukcję ze sklejki będącą uproszczoną formą altanki działkowej, 102 obrazy na płótnach o wymiarach: 34 x 33 cm, 13 płócien – drzwiczek, 13 „cytatów” z działkowej rzeczywistości oprawionych w proste ramki oraz autentyczną, działkową ławkę. Instalacja imponuje wielkością ze względu na zastosowane wymiary: 189 x 300 x 189 x 189 cm przy wysokości 200 cm. Pomiędzy obrazami - „modułami” autorka ustaliła czterocentymetrowe odległości, co było podyktowane względami praktycznymi, jak również chęcią podkreślenia owej modułowości postrzeganej zarówno w konstrukcji altanek, jak i w układzie samych ogródków działkowych. Doktorantka znalazła również ciekawy sposób na zasugerowanie warstw oraz „wnętrza” obrazu, co dało możliwość ujawnienia tego, co kryje się „za” obrazem poprzez odpowiedni system skrzynek/szafek, do których możemy zajrzeć uchylając „drzwiczki” wybranych przez siebie płócien. We wspomnianych, tajemniczych skrytkach odnajdujemy m.in.: liście, korzenie, nasiona, jak również opakowania po nasionach, fragment worka czy rękawicy ogrodniczej. Obrazy - „moduły” zostały wykonane w technice mieszanej – farbami akrylowymi i tłustymi pastelami w gamie ciepłych barw chromatycznych: od żółci, ugru poprzez oranże, czerwienie po złożone brązy, fiolety, róże oraz szarości, które przejmują rolę dopełniającą w stosunku do przeważających w pracy, ciepłych barw. Z kolei w obrazach - „skrytkach” autorka zastosowała kolory niebiesko – zielone, pośrednie, zimne, dopełniające ciepłą gamę oranży i czerwieni. Doktorantka bada i wykorzystuje w swojej pracy zjawisko relatywizmu – względności barwy, powidoku oraz oddziaływanie barw na naszą psychikę. Zastosowana przez Panią Stachurę kolorystyka emanuje energią, niewątpliwie przyciąga uwagę oglądającego, a przede wszystkim zachęca do wejścia i przebywania wewnątrz. Doktorantka swobodnie buduje relacje przestrzenne poprzez świadome stosowanie koloru, waloru, nasycień, odcieni oraz temperatur. Dla całości instalacji przestrzenne znaczenie ma również kontrast między ciepłą, celowo zawężoną gamą jej wnętrza a czystą, niematerialną bielą zewnętrznych ścian konstrukcji. Inny, bardziej metaforyczny wymiar przestrzeni, jak pisze autorka to próba zasygnalizowania warstw fizycznych i znaczeniowych, próba pokazania tego, co może znajdować się „za obrazem” cyt. „Obraz jest w tej sytuacji znakiem i symbolem szerszej pojmowanej treści, która zależy od doświadczeń, wspomnień, obserwacji odbiorcy. Umieszczenie za wybranymi płótnami cytatów z działkowej rzeczywistości jest więc sugestią innej warstwy znaczeniowej”. Powołana do życia forma instalacji zmienia typową relację przestrzenną w odbiorze samego obrazu. Zamiarem doktorantki było sprowokowanie odbiorcy do „wejścia” i „bycia” w obrazie – otoczenie go obrazem. Jak przeczuwam zamiar ten z pewnością udało się zrealizować. Niestety nie oglądałam instalacji malarskiej „na żywo”. Każdy ze 102 obrazów - „modułów” przedstawia pojedynczą altankę w różnych ujęciach perspektywicznych oraz w różnym otoczeniu. Ich bryły są uproszczone i bardzo syntetyczne. Malowane z ogromną lekkością, swobodą i wrażliwością, pozwalają odbiorcy na własną interpretację oraz specyficzny dialog. Można zatem powiedzieć, że cała twórczość mgr Iwony Stachury zaprasza do dialogu, przemyśleń, refleksji, interakcji i jest na ów dialog otwarta. Już sam sposób obrazowania skłania do myślenia o dialogu między malarstwem abstrakcyjnym a przedstawiającym.

Część III – ocena pracy doktorskiej (część teoretyczna)

Praca teoretyczna będąca częścią pracy doktorskiej jest spójną konstrukcją ideową i bardzo ciekawym materiałem badawczym. We wstępie autorka przybliżyła nam źródło swej inspiracji, którą jest działkowa altanka, stanowiąca materialny ślad pewnej rzeczywistości. Doktorantka od wielu lat obserwuje, dokumentuje i interpretuje altanki działkowe, które jak się okazuje nie są wcale łatwym motywem, choćby z uwagi na to, że proste ich odwzorowanie nie daje twórczej satysfakcji, a zaprezentowanie ich kolejnych wariantów nie odda fenomenowi ogródków działkowych i ich specyficznej architektury. W rozdziale pierwszym Pani Stachura z wielką starannością opisuje proces tworzenia, cele oraz samą realizację pracy doktorskiej. W rozdziale drugim autorka klarownie przedstawia problematykę artystyczną, odnosi się do „patchworkowej” przestrzeni zarówno samych ogródków działkowych, jak i do przestrzeni metaforycznej, umożliwiającej wejście w to, co może znajdować się „za obrazem”...

Pani Iwona wskazuje również na znaczenie koloru w relacjach przestrzennych, na znaczenie kontrastu między ciepłą, zawężoną gamą wnętrza a czystą, niematerialną bielą ścian zewnętrznych konstrukcji, jak również białych linii będących odstępami pomiędzy obrazami – „modułami”.

W trzecim rozdziale doktorantka określiła problemy teoretyczne, które jak sama pisze „wyzwoliły” jej działania artystyczne. Odwołała się zatem do ciekawej historii ogródków działkowych w Polsce, ich funkcji, roli oraz wpływu na użytkowników jako miejsca kontemplacyjnego i afirmującego codzienność. Ważnym aspektem w procesie badawczym jest barwa, jej relatywizm, zdolność kreowania przestrzeni, a także jej oddziaływanie na psychikę człowieka, stąd liczne odwołania do publikacji poświęconych teorii i oddziaływaniu barw. Treścią czwartego i ostatniego rozdziału są teorie i praktyki innych twórców, których postawy artystyczne miały wpływ na doktorantkę, a należą do nich m.in.: Olga Wolniak, Bettina Beres, Wojciech Fangor, Matthias Weischer, Jacek Sienicki.

Podsumowując, zrealizowana praca jest pokaźna, świeża i niebanalna, spełnia wszelkie wymogi pracy doktorskiej tak na poziomie artystycznym, jak i teoretycznym. Całość jest indywidualna i oryginalna. Oceniam ją bardzo wysoko. Praca teoretyczna obfituje w cytaty, przypisy oraz obszerną bibliografię, a także ilustracje. Zaproponowany temat dysertacji doktorskiej jest ciekawy i wyczerpująco przedstawiony, a instalacja malarska będąca przedmiotem mojej recenzji świadczy o ukształtowanej już osobowości artystycznej doktorantki.

Konkluzja

Niniejsza recenzja została sporządzona na podstawie pełnej dokumentacji do przewodu doktorskiego. Realizację malarskiej instalacji cechuje bardzo wysoki poziom warsztatowy, a przede wszystkim walor wizualny jako wartość nadrzędna. Praca doktorska Pani mgr Iwony Stachury jest rezultatem doskonale opanowanego warsztatu malarskiego i świadczy o ukształtowanej osobowości artystycznej, a całość Jej działań w obszarze poszukiwania oryginalnego języka plastycznego z pewnością wynika z ogromnego zaangażowania w rozwój kultury i sztuki oraz z imponującej świadomości jaka cechuje dojrzałego i samodzielnego twórcę.

Stwierdzam, że przedstawiona do obrony przez mgr Iwonę Stachurę praca doktorska na temat *Po słonecznej stronie. Fragmenty rzeczywistości działkowej* spełnia wymagania Art. 13. Ustęp 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198).

Praca doktorska stanowi oryginalne dokonanie artystyczne i świadczy o samodzielnie prowadzonej pracy twórczej. Teoretyczna wykładnia pracy artystycznej, jaką jest jej opis, świadczy o szerokiej

4.

i pogłębionej wiedzy kandydatki o dyscyplinie sztuk pięknych. Tym samym wnioskuję bez zastrzeżeń o nadanie mgr Iwonie Stachurze przez Radę Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach stopnia doktora sztuki w dziedzinie Sztuki Plastyczne, w dyscyplinie Sztuki Piękne.

dr hab. Agnieszka Wasiak

